

Assessmentvragen oefenen ^{voor} **dummies** 2e editie

SPIEBRIEF

Weten dat je met een test te maken hebt wanneer je er een tegenkomt

Bij een assessment wordt beoordeeld of een sollicitant geschikt is voor een specifieke baan. Als je bij een assessment nog nooit een test hebt gedaan, vraag je je misschien af wat het doel van zo'n test is. Deze test:

- » is qua ontwikkeling een ingewikkeld, tijdrovend en duur hulpmiddel, aangezien elke vraag vaak op ettelijke duizenden proefpersonen wordt uitgetest;
- » wordt samengesteld in het kader van een psychologische theorie over hoe mensen functioneren;
- » wordt samengesteld op basis van strenge regels en kwaliteitseisen;
- » wordt gebruikt om kenmerken van verschillende mensen met elkaar te vergelijken;
- » wordt vaak gebruikt bij opleiding, ontwikkeling, werving en selectie;
- » heeft dikwijls een strikte tijdlimiet en heeft uitvoerige testafname-instructies;
- » kent strikte regels om de privacy te beschermen;
- » vergelijkt jouw score met die van vergelijkbare groepen of normgroepen om jouw vaardigheid of persoonlijkheid in context te plaatsen;
- » is eerlijk en nauwkeurig wanneer deze goed is ontwikkeld en correct wordt afgenomen;
- » dient te worden gebruikt en geïnterpreteerd door testdeskundigen;
- » kan een grondig inzicht in jouw vaardigheden en karakter verschaffen.

Jezelf voorbereiden op een test

Dit zijn de belangrijkste dingen om te onthouden wanneer je jezelf op een test voorbereidt:

- » Handel je dagelijkse werkzaamheden af, zodat je je op de dag van de test niet gehaast voelt.
- » Is de testsessie extern? Let er dan op dat je weet waar deze wordt gehouden en plan je reis erheen.
- » Ga na of voorbeeldopgaven beschikbaar zijn.
- » Stel het bedrijf op de hoogte van eventuele speciale omstandigheden (bijvoorbeeld als je een bepaalde beperking hebt).
- » Leg op de avond ervóór alles klaar wat je voor de test nodig hebt en ga op tijd naar bed.
- » Zorg ervoor dat je minstens twee pennen en potloden bij je hebt.
- » Zet eten en drinken klaar als je dat mee wilt nemen.
- » Vermijd alcohol en cafeïnehoudende dranken op de avond voorafgaand aan de testdag en doe iets wat jou helpt te ontspannen. Een spannende game of film kun je maar beter even vermijden.
- » Zorg ervoor dat je wat kleingeld en het telefoonnummer van het bedrijf bij je hebt.
- » Let erop dat je normaal eet.

SPIEBRIEF

Begrijpen wat bij een psychologische test gemeten wordt

Deskundigen hebben psychologische tests gemaakt om onder andere het volgende te meten:

- » **Verbale vaardigheid:** spelling, grammatica, begrip en kritisch denken.
- » **Rekenvaardigheid:** elementaire rekenvaardigheid en numeriek redeneren.
- » **Abstract redeneervermogen:** creatief en strategisch denken.
- » **Technische vaardigheid:** mechanische vaardigheid, ruimtelijk inzicht en detail- en nauwkeurigheidstests.
- » **Persoonlijkheid:** wat jouw kenmerkende gedragingen zijn.

Wat doe je wanneer je feedback krijgt?

Feedback is een heel nuttig, maar ondergewaardeerd onderdeel van een assessment. Onthoud de volgende dingen wanneer jij feedback krijgt:

- » Klap niet dicht wanneer je slecht nieuws hoort. Blijf alert.
- » Stel gerust vragen als je iets niet begrijpt.
- » Wees eerlijk en werk met de recruiter mee. Ben je het niet eens met de resultaten? Onderbouw jouw argumenten dan met bewijzen.
- » Concentreer je op je eigen resultaten en feedback. De prestaties van andere kandidaten zijn op dit moment niet belangrijk.
- » Accepteer je prestaties in stijl in plaats van op hoge toon te eisen dat je de test nogmaals kunt doen als de resultaten jou niet zijn befallen.
- » Wees jezelf bewust van het verschil tussen de testresultaten onaangenaam vinden en het niet met de testresultaten eens zijn.
- » Je kunt vragen stellen over het nauwkeurighedsniveau van de test, maar formuleer je vragen dan zorgvuldig, met respect voor de testassistent.
- » Probeer ook de positieve kanten van je zwakke punten te zien. Zo werken nauwgezette mensen waarschijnlijk in een lager tempo dan mensen die wat slordiger zijn.
- » Vraag om advies over de volgende stappen die je kunt zetten en gun jezelf tijd om na te denken over wat jouw mogelijkheden in het licht van de resultaten zijn.

Inhoud in vogelvlucht

Inleiding	1
Deel 1: De grondbeginselen van het testen	9
HOOFDSTUK 1: Wat zijn psychologische tests?	11
HOOFDSTUK 2: Nuchter denken over psychologische tests	21
HOOFDSTUK 3: Jezelf voorbereiden op een test	29
HOOFDSTUK 4: Omgaan met feedback	39
Deel 2: De verschillende typen tests	49
HOOFDSTUK 5: De juiste woorden vinden: taalvaardigheidstests	51
HOOFDSTUK 6: Sommetjes maken: rekenvaardigheidstests	61
HOOFDSTUK 7: Creatief zijn: abstracte-vaardigheidstests	71
HOOFDSTUK 8: Snappen hoe het werkt: technische-vaardigheidstests	81
HOOFDSTUK 9: Je ware zelf: persoonlijkheidsvragenlijsten	91
Deel 3: Oefentests om ervaring op te doen	97
HOOFDSTUK 10: Voorbeelden van verbale-vaardigheidstests	99
HOOFDSTUK 11: Voorbeelden van rekenvaardigheidstests	133
HOOFDSTUK 12: Voorbeelden van abstracte-vaardigheidstests	165
HOOFDSTUK 13: Voorbeelden van technische-vaardigheidstests	193
HOOFDSTUK 14: Voorbeelden van persoonlijkheidstests	233
Deel 4: Nog meer oefenmateriaal	245
HOOFDSTUK 15: De IQ-test	247
HOOFDSTUK 16: De persoonlijkheidstest	255
HOOFDSTUK 17: Bereid je voor op een capaciteitentest	261
Deel 5: Het deel van de tientallen	273
HOOFDSTUK 18: Tien dingen om te onthouden wanneer je een test gaat doen	275
HOOFDSTUK 19: Tien kalmerende gedachten om te onthouden	279
HOOFDSTUK 20: Tien nuttige onlinebronnen	283
Index	287

Voorwoord

Een goede voorbereiding is het halve werk, zegt men. Maar is dat wel zo? En wat is 'goed'? Dat hangt ervan af, lijkt me. Voordat je bijvoorbeeld op examen mag om je autorijbewijs te halen, of voordat je je vliegbrevet op zak hebt, moet je (vlieg)uren maken, bekend zijn met de theoretische materie en een inschatting kunnen maken van (onvoorziene) situaties. Dit vraagt om voorbereiding, techniek en ervaring.

Zo kun je de benadering van een psychologisch onderzoek of assessment ook zien. Zeker als je het ervaart als een examen of een toelatingstoets, lijkt mij enige vorm van voorbereiding zeker geen onnodige stap. Maar of deze voorbereiding tot andere resultaten zal leiden dan wanneer er geen voorbereiding is geweest, is maar de vraag. Je wordt immers vergeleken met andere mensen die naar alle waarschijnlijkheid (omdat zij net als jij zo dom niet zijn) ook allemaal hun voorbereiding hebben gedaan. En dan worden de verschillen tussen personen ineens toch weer duidelijk. Blijft overeind dat je zonder voorbereiding niet kunt profiteren van het voordeel dat anderen hebben die zich wél hebben voorbereid.

Deze toegankelijke *Voor Dummies*-uitgave leest gemakkelijk weg en geeft jou mogelijkheden om de proef op de som te nemen voor jezelf. Het boek is niet allesomvattend, maar biedt veel oefenmateriaal, handige tips en handvatten voor hoe je de test moet benaderen en de onderzoeksdag moet voorbereiden. Ook neemt het de onbekendheid met het psychologisch onderzoek wat weg, evenals de spanning die vaak rondom zo'n test hangt.

Dit boek biedt geen garantie voor de gewenste presentatie en prestatie. Het geeft je wel de nodige kennis om niet verrast te zijn door wat er op je pad kan komen en hopelijk ook het zelfvertrouwen dat je tijdens een assessment nodig hebt om het beste uit jezelf te halen met een optimale voorbereiding.

Veel lees- en vooral ook veel oefenplezier!

Betsie Strijbosch
Psycholoog NIP en reviewer van deze vertaling
Strijbosch Personeelsadvies

De grond- beginselen van het testen

IN DIT HOOFDSTUK

Bekijken wat tests meten

Verschillende soorten tests

De verschillen tussen intelligentietests en persoonlijkheidsvragenlijsten

Hoe tests in de praktijk worden gebruikt

Hoofdstuk 1

Wat zijn psychologische tests?

P psychologische tests zijn opgebouwd uit een reeks gestandaardiseerde taken. Ze zijn zo ontworpen dat iedereen die aan zo'n test deelneemt, dezelfde dingen moet doen en dezelfde instructies krijgt. Er bestaan twee hoofdtypen tests, namelijk tests met goede en foute antwoorden en tests waarbij je aangeeft wat kenmerkend voor jou is. De eerste groep tests noemt men intelligentie- of vaardigheidstests, de tweede groep persoonlijkheids- of beroepskeuzevragenlijsten.

Als je denkt dat een test gewoon een vragenlijstje is dat door iemand op een onbewaakt ogenblik is bedacht, neem ik je dat niet kwalijk. Toch komt er bij tests veel meer kijken, zoals je in dit boek zult ontdekken.

In dit hoofdstuk lees je hoe assessmentvragen twee facetten van jou beogen te meten waarin recruiters het meest zijn geïnteresseerd, namelijk intelligentie en persoonlijkheid. Tevens kom je erachter hoe die facetten op een zo eerlijk mogelijke manier door tests wordt gemeten. Ik zal uitleggen welke soorten tests door recruiters worden gebruikt, hoe ze in de praktijk worden gebruikt en welke plaats ze in het wervings- en selectieproces innemen. Ook zal ik enkele mythen met betrekking tot tests doorprikken, gewoon om je wat meer op je gemak te stellen.

TECHNISCHE
INFO

WAAR KOMEN TESTS VANDAAN?

Mensen hebben altijd al willen weten wat in de hoofden van andere mensen omgaat. De eerste quasiwetenschappelijke poging om daarachter te komen staat op naam van Hippocrates, die in de vijfde en vierde eeuw voor Christus leefde. Hippocrates dacht dat verschillende lichaamssappen, de zogeheten humeuren, de menselijke persoonlijkheid konden verklaren. Volgens hem werden opgewekte en hoopvolle mensen gekenmerkt door bloed, dominante en ongeduldige mensen door gele gal, creatieve mensen door zwarte gal en evenwichtige en ontspannen mensen door flegma.

De eerste systematische pogingen om te begrijpen wat menselijke kenmerken (vooral intelligentie) waren en hoe ze konden worden gemeten, werden in de negentiende eeuw ondernomen. Francis Galton (1822-1911) beschouwde iemands reactietijd als een aanwijzing voor intelligentie. Vlak na 1900 ontwikkelde Alfred Binet (1857-1911) de gedachte dat intelligentie indirect via gedrag kon worden bepaald. Binet begon dingen als rekenvaardigheden en verbale vaardigheden te meten en introduceerde het idee om verschillende moeilijkheidsgraden in een test op te nemen. Dit hield in dat tests konden worden afgestemd op het niveau van de groep mensen van wie de vaardigheden werden gemeten.

Zelfs vandaag de dag is het gebruik van tests (vooral om iemands intelligentie of vaardigheden te meten) niet onomstreden. Veel psychologen geven toe dat verschillen in testcores tussen man en vrouw en tussen mensen met verschillende huidskleuren primair te maken hebben met invloeden van de cultuur, de maatschappij, het onderwijs en fouten in het testproces.

In de geschiedenis zijn diverse voorbeelden te vinden van onderzoekers die in de hersenen van levende mensen en dieren rondneusden om meer over de hersenen te weten te komen ... Een deprimerend idee is dat een groot deel van wat we tegenwoordig over de hersenen en hun verband met denken en gedrag weten, op dit soort onderzoek is gebaseerd. Maar we kunnen in elk geval dankbaar zijn dat we sinds de tijd van Hippocrates enige vooruitgang hebben geboekt; het lijkt me tenminste onwaarschijnlijk dat je bij een sollicitatie wordt gevraagd om flesjes lichaamssappen mee te nemen!

Nagaan wat tests meten

TECHNISCHE
INFO

Het woord 'psychometrisch' is afgeleid van 'psycho' (mentaal) en 'metrisch' (meten).

Het probleem met iets meten wat zich in je hoofd afspeelt, is natuurlijk dat het zich binnen je hoofd afspeelt. Recruiters staan altijd voor het lastige

IN DIT HOOFDSTUK

Inzien waarom voorbereiding zo belangrijk is

Je voorbereiding plannen

Tests afleggen via internet

Stress de baas blijven

Hoofdstuk 3

Jezelf voorbereiden op een test

Als je tijdens een test te gespannen bent, presteer je minder goed dan je zou kunnen. Bij vaardigheidstests is het je doel om je topniveau zo dicht mogelijk te benaderen. Bij persoonlijkheidsvragenlijsten is het je doel om de vragen te beantwoorden op een manier die een weerspiegeling is van je werkelijke ik (en niet van je stiknerveuze ik!).

Dit hoofdstuk helpt je om je angst in te tomen en kalm te blijven, zodat je je op de dag van de test vrijwel alleen maar om de test zelf hoeft te bekommeren. Centraal staan de voorbereidingen die je voor een persoonlijke testsessie kunt treffen. Verder zal ik je vertellen hoe je je goed voorbereidt op een testsessie via internet.

Ruim tijdens je voorbereiding op de testsessie zo veel mogelijk bronnen van stress uit de weg. Een helder hoofd en het gevoel dat je de situatie meester bent, zijn het allerbelangrijkst. Ben jij niet zo gevoelig voor stress, dan kun je de volgende paragraaf desgewenst overslaan.

Zorg ervoor dat je er klaar voor bent

De volgende dingen kun je in de week voorafgaand aan de test doen:

- » **Maak een lijstje van de activiteiten die je als voorbereiding op de test wilt doen en houd dat lijstje up-to-date.** Bekijk het lijstje regelmatig en vink de dingen af die je hebt gedaan.
- » **Zorg tijdig voor kinderopvang (indien van toepassing).**
- » **Neem zo nodig vrij van je werk.** Een vrije dag opnemen is beter dan liegen dat je naar de tandarts moet, want dat levert alleen maar extra spanning op vanwege de angst dat mensen op jouw werk erachter zullen komen dat je helemaal geen afspraak bij de tandarts had.
- » **Maak een lijstje van alle dagelijkse akkefietjes waardoor jouw concentratie op de test kan worden verstoord.** Heeft je auto een beurt nodig? Moet er nog een volle wasmand worden gewassen?
- » **Is de test op locatie? Let er dan op dat je weet waar de test precies wordt afgenomen en plan je reisroute.**
 - **Ga je met de auto naar de testsessie, controleer dan of er voldoende parkeergelegenheid in de buurt is en plan vooraf voldoende tijd in om een parkeerplekje te kunnen vinden.**
 - **Reis je met het openbaar vervoer, zoek dan uit of je de reiskosten vergoed krijgt.** Stel een alternatief plan op voor het geval dat de trein of de bus niet rijdt of met grote vertraging vertrekt.
 - **Controleer de toegang tot de testruimte.** Heb je een bezoekerspasje nodig en hoe wordt dat geregeld? Waar moet je je na aankomst melden: bij de receptie, op een kamer of in een onderwijsruimte?
- » **Zoek uit of er tijdens de dag voor eten en/of drinken wordt gezorgd of dat je daar zelf voor moet zorgen.**
- » **Als je nog andere assessmentactiviteiten (bijvoorbeeld een presentatie) moet doen, bereid je je tijdig op die activiteiten voor.**
- » **Zorg ervoor dat je eventueel beschikbare voorbeelden van testvragen ontvangt en neem die grondig door.** Maak ook de relevante opgaven in dit boek. Vraag aan iemand, indien mogelijk, om de test bij je af te nemen, vormelijk en met de klok erbij, om je op de echte testsessie voor te bereiden.
- » **Kies om te oefenen een tijdstip van de dag waarop je het scherpst bent.** Oefen elke dag, maar overdrijf niet. Neem regelmatig pauze en probeer te relativeren. Het is maar een test.

- » **Slik je geneesmiddelen die jouw prestaties op de testdag kunnen beïnvloeden? Vraag dan jouw huisarts om advies.**
- » **Als je speciale vereisten hebt, bijvoorbeeld als rolstoelgebruiker, laat je die aan het bedrijf weten.**

Doe het volgende op de dag die aan de testdag voorafgaat:

- » **Sta niet te laat op.** Als je te lang blijft liggen, slaap je de volgende nacht misschien minder goed.
- » **Blijf lichamelijk en geestelijk actief bezig, zodat je die avond moe genoeg bent om te kunnen slapen.**
- » **Bekijk je reisroute nog eens.** Controleer alle details.
- » **Reis je met de auto, controleer dan of je genoeg benzine hebt.**
- » **Controleer of het bedrijf van je verlangt dat je nog eens bevestigt dat je aan de testsessie deelneemt (en zo ja, doe dat).**
- » **Neem nog een paar oefentests door, maar houd je er niet te lang mee bezig.**

Doe het volgende op de avond vóór de test:

- » **Leg je kleren en toiletpullen alvast klaar voor de volgende ochtend.** Over het algemeen geldt dat je je gerust formeel en netjes kunt kleden, tenzij anders wordt aangegeven. Sommige bedrijven hanteren kledingvoorschriften, bijvoorbeeld als er ook een rondleiding door het bedrijf op het programma staat en stropdassen of halskettingen een gevaar voor de veiligheid kunnen opleveren. Evenzo wordt in de voedingsindustrie gewerkt met speciale kleding (die zal worden verstrekt als je bijvoorbeeld aan een praktische voedingsbewerkingstest deelneemt).
- » **Zorg ervoor dat je minstens twee goed werkende balpennen en potloden bij je hebt.** Degene die de test afneemt, zal hoogstwaarschijnlijk schrijfmateriaal verstrekken, maar hier geldt: *better safe than sorry*.
- » **Zorg voor eten en drinken als je die mee wilt nemen en dit toegestaan wordt.**
- » **Vermijd thee, koffie, alcohol en sterk gekruid eten.** Ze kunnen je slaap verstoren en je de volgende dag een vermoeid gevoel bezorgen.
- » **Neem een beetje lichaamsbeweging, maar niet te veel.** Wandel bijvoorbeeld 's avonds een halfuur lang stevig door.

- » **Speel geen moeilijke videogame en kijk niet naar een spannende film.** Dat maakt het soms moeilijker om in slaap te vallen.
- » **Doe iets waarvan je weet dat het je helpt te ontspannen.** Sommigen nemen graag een bad voordat ze gaan slapen, anderen geven de voorkeur aan luchtige lectuur (maar lees nu niets meer over tests!).

Op de ochtend van de test zelf:

- » **Sta iets eerder op dan gewoonlijk.** Je zult je dan niet gehaast voelen.
- » **Eet en drink voldoende bij het ontbijt.** Drink niet te veel koffie, maar wel voldoende vruchtensap of water om je waterhuishouding weer aan te vullen. Goed eten voordat je op pad gaat, is belangrijk, hoe zenuwachtig je jezelf ook voelt. Een lege maag kan voor jouw prestaties funest zijn.
- » **Word je eerder wakker dan gewoonlijk, dwing jezelf dan niet om een uitgebreid ontbijt te nemen.** Regelmatig kleine hoeveelheden eten is een veel betere manier om op krachten te komen.
- » **Laat de oefenvoorbeelden met rust.** Als je nu met oefenvoorbeelden aan de gang gaat, zul je misschien alleen maar nerveuzer worden. Concentreer je op kalmte, rust, meester over de situatie zijn.
- » **Is de test op locatie? Zorg er dan voor dat je wat kleingeld, je pinpas, je mobiel en het telefoonnummer van het bedrijf bij je hebt.**
- » **Ga tijdig van huis als de test op locatie is.** Je maakt altijd een slechte indruk als je zonder kennisgeving vooraf te laat komt opdagen. Mocht je onverhoopt te laat komen, bel dan op, laat het aan het bedrijf weten, bied jouw excuses aan en noem de geschatte aankomsttijd.

Hoofdstuk 12

Voorbeelden van abstracte- vaardigheidstests

In dit hoofdstuk verdiepen we ons in abstracte-vaardigheidstests en tests die creativiteit en strategisch redeneervermogen meten. Werkgevers zijn op deze tests gesteld omdat ze je vermogen om problemen op te lossen goed aantonen onder omstandigheden waarin je van weinig voorafgaande ervaring kunt profiteren. Je kunt er gewoon induiken en een snelle indruk opdoen, maar ook je beste beentje voorzetten en de hele test proberen te voltooien binnen de tijdlimiet die in tabel 12.1 wordt aangegeven.

TABEL 12.1

Tijdlimieten van de voorbeeldtests die abstracte vaardigheden meten

Type test	Tijdlimiet
Creativiteit snelheidstest	25 minuten
Creativiteit capaciteitentests	
Wat hoort niet in het rijtje thuis?	25 minuten
Relaties	25 minuten
Strategisch-denkentest	Geen limiet

Aan het einde van elke test vind je de juiste antwoorden.

Deze tests zijn van een gemiddelde moeilijkheidsgraad oftewel van een niveau dat de meeste mensen als lastig maar doenlijk beschouwen. Het is niet een test die alleen door de Einsteins onder ons kunnen worden voltooid. Dit houdt in dat je hoogstwaarschijnlijk het door mij bedoelde antwoord zult vinden. Toch zijn er vooral in een creativiteitstest soms andere, ingewikkeldere antwoorden mogelijk die ook goed zijn. Als jij ze ontdekt, prima! Zo niet, probeer dan in elk geval alternatieve antwoorden op te sporen, want dat is een uitstekende manier om te oefenen.

Creativiteit: snelheidstest

Bij deze test is het de bedoeling dat je de volgende bijpassende figuur opspoort. Je ziet vier plaatjes met een gemeenschappelijk thema, waarna je uit de vier alternatieven de figuur kiest die volgens jou de volgende in het rijtje moet zijn. Omcirkel het antwoord dat volgens jou juist is.

1.

(a)	(b)	(c)	(d)

IN DIT HOOFDSTUK

Je technische vaardigheden meten

Je ruimtelijk inzicht onderzoeken

Je nauwkeurigheid bepalen

Oplossingen van alle opgaven

Hoofdstuk 13

Voorbeelden van technische- vaardigheidstests

In dit hoofdstuk ga je aan de slag met tests die jouw technische vaardigheden meten. Je kunt gewoon in het diepe springen en snel een indruk opdoen, of proberen om de tests te maken binnen de tijdlimieten die in tabel 13.1 staan vermeld.

TABEL 13.1**Tijdlimieten bij de voorbeeldtests die technische vaardigheden meten**

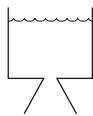
Type test	Tijdlimiet
Mechanische-vaardigheidstest	20 minuten
Ruimtelijk inzicht snelheidstest	20 minuten
Ruimtelijk inzicht capaciteitentests	
Driedimensionale objecten draaien	25 minuten
Driedimensionale objecten bouwen	30 minuten
Detail- en nauwkeurigheidstests	
Test 1	5 minuten
Test 2	10 minuten
Details en nauwkeurigheid capaciteitentest	15 minuten

Aan het einde van elke test kun je de juiste antwoorden vinden.

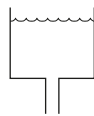
Mechanische-vaardigheidstest

Lees de volgende vragen en omcirkel steeds het antwoord dat volgens jou juist is.

- 1. Elk vat bevat 1 liter water. Welk vat loopt het snelst leeg?**

(a)

(b)

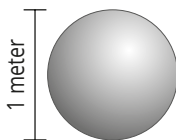

(c)

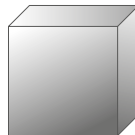
Geen
verschil

(d)

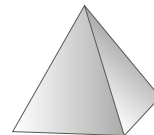
- 2. Elk object is 1 meter hoog. Welk object heeft de grootste oppervlakte?**

(a)

(b)

(c)

Geen
verschil

(d)